

JOANA ESCOBEDO

EL LLEGAT DEL DR. PERE BOHIGAS I BALAGUER.
REALITAT. MEMÒRIA. FUTUR

Fa mesos ja del decés del Dr. Pere Bohigas i Balaguer, més que els suficients per fer avinent que no recuperarem la seva imatge gentil, bonhomiosa per bé que adusta, la seva vitalitat còrpenedora, el seu esperit de recerca, la seva avidesa intel·lectual. Per retrobar la seva petja, hauríem de recórrer als paisatges que el van conèixer: a Vilafranca, a la casa pairal tan recordada; a l'eixample barceloní, en un recorregut habitual que el duia del xamfrà de Mallorca amb Enric Granados, Aribau avall, a la Biblioteca de Catalunya —la seva segona llar—, o a l'Institut d'Estudis Catalans o a la Reial Acadèmia de Bones Lletres..., sempre amb la cartera a la mà i la passa serena. Hauríem de recórrer als textos d'autors que, en articles, entrevistes o notes biogràfiques, publicades en vida de Bohigas o a títol pòstum després del febrer de 2003, en dibuixaren el perfil; als documents que, espigolats, es troben en fons documentals o personals de diversa índole i localització —a tall d'exemple, l'expedient acadèmic (1911-1916), documentació sobre la seva activitat docent (1930-1966), els manuscrits de material de treball de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya dels anys 1922 al 1925, els documents seus integrats al fons Rosa Leveroni—; i també hauríem de recórrer, evidentment, a la seva obra, hereva de les seves inquietuds i de la passió per la paraula, en els camps del folklore, de la filologia, de la crítica literària, de la romanística, de l'edició de textos, de la bibliologia i les ciències del llibre, de la codicologia...

D'ençà d'aleshores els seus textos han assolit vida pròpia. No hi haurà afegits, ni esmenes, ni aclariments de cap mena. Alguns d'ells són ja clàssics dins la seva tipologia; d'altres són oberts a nous estudis, a noves investigacions. Tots ells, com a llegat generós, formen part del nostre bagatge cultural col·lectiu.

El moviment pendular que sacseja la realitat reviscola, però, ara la seva memòria i l'apropa. El bagatge cultural a què s'alludia s'incrementarà aviat a partir del dictamen de la seva voluntat i del despeniment de la família.

Fa uns dies va ingressar a la Biblioteca de Catalunya la que fou la totalitat de la seva biblioteca —una part de la qual ja havia estat cedida amb anterioritat— l'abast de la qual desconeixem a l'hora d'escriure aquestes ratlles, i, el que és més important, el seu arxiu personal, un arxiu que el Dr. Bohigas no va voler obrir a la comunitat en vida i que mantenia amb tota discreció en la intimitat de la casa familiar. Aquest arxiu personal, encara no inventariat per bé que examinat en el seu conjunt, es conté en un total de deu caixes. D'un primer cop d'ull i a l'espera del

seu inventari, es podria apuntar la tipologia dels documents, que es completaria amb part d'obra gràfica: manuscrits i mecanoscrits d'obra seva, sigui literària, sigui d'investigació codicològica, sigui sobre la història del llibre o l'edició de textos, publicada en monografia o en articles o pronunciada en discursos... o inèdita; notes manuscrites per a l'elaboració dels seus treballs; proves d'impremta; fitxes bibliogràfiques, d'edicions, d'impressors i llibreters...; fotografies, diapositives i transparències de manuscrits, material probablement reproduït en les seves obres o qui sap si destinat al *Repertori de manuscrits catalans*; separates; pòsters; nades, programes musicals...; *curricula*, amb documentació, i, especialment, correspondència. S'hi conserva també l'àlbum que se li féu en homenatge en jubilar-se.

Val a dir que l'any 1971 Pere Bohigas, quan encara freqüentava la Biblioteca de Catalunya com a investigador, havia donat part del seu arxiu personal a la Secció de Manuscrits de la Biblioteca amb el prec que no s'hi pogués accedir fins després de la seva mort. Sense pensar en la seva longevitat, n'havia fixat el límit cronològic l'any 2001. D'acord amb la informació que en tenen a la Secció de Manuscrits, consistia en onze caps de correspondència, cartes ordenades per ell mateix, i notes de treball relacionades amb la seva tasca com a conservador a la mateixa institució. Fa aproximadament un parell d'anys va lliurar a la Biblioteca de Catalunya una part de la seva biblioteca privada.

L'aplegament en una sola unitat del seu arxiu personal —del qual s'han exclòs les referències familiars— permetrà una anàlisi complexa que aportarà llum a la seva trajectòria intel·lectual.

La seva correspondència, l'amplitud cronològica de la qual ignorem encara —tot i que se li pressuposa una llargària paral·lela a la vida del destinatari—, desvetllarà relacions amb personatges de la vida literària, social, editorial i acadèmica. Probablement s'hi trobaran els grans noms de la investigació codicològica i romanística del segle xx, tant dels qui li feren de referent com d'aquells per a qui ho fou.

No voldria fer d'aquesta una nota necrològica del Dr. Bohigas i Balaguer, mort el 27 de febrer de 2003. Perquè poc podria aportar a la informació desplegada d'ençà d'aquella data pels mitjans de comunicació, per la literatura especialitzada, pels cercles professionals i pels canals digitals. Perquè, en certa manera, no voldria incorporar un punt i a part en un discurs que reclama un punt i seguit.

El llegat del Dr. Bohigas ens acostarà més i més a la seva figura; donarà embranzida a noves hipòtesis i mostrarà horitzons fins ara desconeguts —o potser tan sols intuïts— tant de la seva obra com de la seva personalitat. L'autor reviurà en els seus manuscrits, en l'aplec documental i en els textos que li feren costat.